

קונטרס
שיחות
קודש

שְׁעוֹת הַשַּׁבָּת

ספה"ק מאוד עינים פרשת בראשית ד"ה בגמ' דסנהדרין

פרשת עקב תשפ"ב
♦ גליון קיד ♦

החזרת נרות

לעילוי נשמת
הרה"ח רבי בנימין ב"ר
אברהם שמואל ז"ל

נלב"ע
ערב ראש השנה תש"פ

מודעה ובקשה
כל זכויות שמורות
למכון נתיבות החסידות

...

להארות והערות אפשר לפנות:

בטל: 0527673016

או במייל:

5701555@okmail.co.il

...

עימוד ועיצוב ע"י

הברקה: 052-7134988

השיעורים נכתבו בלשונו הכהיר בטוטו"ד
של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
על ידי חרב"ן הרה"צ רבי יצחק טווערסקי שליט"א
יו"ר מכון נתיבות החסידות

♦ ♦ ♦

יצא לאור ע"י מכון נתיבות החסידות להוצאות ד"ת
מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מספינקא
רחוב דונולו 7 - 11 בני ברק

תוכן ענינים

שיעור א':

ג

קושיות בענין קידוש לבנה - ג + סיפור עם הטלנא רבי - ג + סיפור עם הביאלה רבי - ג + גמרא בענין מיעוט הירח - ד + תהליך של האדם הוא קטנות וגדלות - ד + צריכים לחפש את הקב"ה בתוך הקטנות - ד + הנייט שהולכים אחרי השמש לא סובלים קטנות - ה + עוד כמה דברים שעובדים בקטנות וגדלות - ה + הירח הגיע למיעוט מרוב תלוונת שהיה לו - ה + יש התפשטות בנשמיות וברוחניות - ו + ברנע שיש לך תלוונת אין מציאות לקדם אותך - ו + סיפור עם האלשי"ך הק' - ו + הסכנה שהקב"ה ייפרד ממך הוא סכנה גדולה - ז + אדם שחי עם הקב"ה אפשר לסמוך עליו - ז + כל קטנות הוא הזדמנות להגיע לגדלות - ז + אדם שלוקח משהו לעצמו מערער על הבעל הבית שלו - ח + ברנע שהולכים עם חברים זה עוזר להיות בשמחה - ח + אדם שחי עם הקב"ה יכול לקבל הרחבה - ח + אין קיצורי דרך בדרך - ח + משל עם המלך שהיה לו בת יחידה - ט + לא מצאו חתן למלך - ט + לקחו לחתן אחד שלא גדל לו שום דבר - ט + המלך רצה נאמנות - ט + הקב"ה רוצה נאמנות מאתנו - י

החזרת עתים ע"י ידידנו

הרה"ח ר' יאיר רשבסקי שליט"א

לברכה והצלחה בכל הענינים

שיעור א'

תשעה באב, שאל אותי הגבאי של הרבי איך אני הולך לבוש בקידוש לבנה, כובע או שטריימעל או קאלפיק, עניתי לו מה שהרבי יעשה גם אני יעשה. והגבאי ענה לי בחזרה שהרבי רוצה לדעת איך אני נוהג. אבל שוב עניתי לו יש לי כובע יש לי שטריימעל ויש לי קאלפיק מאחד מהילדים שלי, ומה שהרבי יעשה גם אני יעשה. אבל הרבי אמר לגבאי שבדרך כלל אני לובש קאלפיק אבל אני לא רוצה להיות אחר מהספינקער רבי ולכן נלביש שנינו שטריימעל.

סיפור עם הביאלה רבי

ולכאורה צריכים להבין בקידוש לבנה אנו אומרים שלום עליכם אחד לשני וזה שמחה גדולה, וצריכים להבין מה מונח בזה, ומה השמחה גדולה שיש לנו אז. ותחילה **נקדים מה שאמרו רבותינו ז"ל פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה.** ויש לבאר הענין שמשה רבינו נמשל לחמה ויהושע נמשל ללבנה. אני זוכר ששנה אחת במוצאי שבת היה שלג בירושלים והיה

קושיות בענין קידוש לבנה

איתא במאור עינים (ד"ה בגמרא דסנהדרין). **בגמרא דסנהדרין תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלא לא זכו ישראל אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים, אמר אביי, הילכך צריך למימרא מעומד. להבין גודל הענין של קידוש לבנה, שתיארו אותו חז"ל שבו מקבלים את פני אבינו שבשמים פעם אחת בחודש, ומשמע מינה שאין במשך החודש עוד מאורע שמתקיים בו בחינה זו של קבלת פני אבינו שבשמים. גם להבין הענין שצריך לאמרו מעומד.**

סיפור עם הטלנא רבי

המאור עינים הולך להסביר את הענין של קידוש לבנה על פי חסידות. ידוע שהרבה צדיקים היו לובשים בגדי שבת בשעת קידוש לבנה. וכן ראיתי אצל **הביאלה רבי**. שנה אחת חל תשעה באב במוצאי שבת, ובמוצאי הצום אכל מלווה מלכה עם בגדי שבת. שנה אחת הייתי בחופש בבית וגן והתפללתי בטלנא. לפני קידוש לבנה במוצאי

באיכות ויש בכמות, כמו שלמדנו לעיל אדם נולד קטן ובגיל שלוש עשרה נהיה גדלות ראשון, ואז בגיל עשרים נהיה קטנות שני ובגיל ארבעים נהיה גדלות שני. וזה הכוונה אין אדם עומד על דעת רבו עד ארבעים שנה. וכן הוא בכל דבר חייב להיות לפני זה קטנות ואחרי זה מגיע גדלות, אין מציאות שאדם נולד ישר לגדלות. לעומת זאת שור בן יומו קרוי שור אבל אדם חייב להיות קטנות וגדלות. וכן הוא בגשמיות אדם שנהיה עשיר זה לא נהיה בשנייה אחד, אלא בהתחלה הוא בחינת קטנות ואחרי זה הוא נהיה בחינת גדלות. כי רק ככה אפשר להשיג משהו, כי אדם שנמצא בגדלות כל הזמן הוא בטל ממילא, אדם שנמצא בקטנות כל הזמן הוא שוב לא יכול להשיג כלום, ולכן חייבים לדעת שכל תהליך של האדם הוא קטנות וגדלות.

צריכים לחפש את הקב"ה בתוך הקטנות

ודברנו שזה נקרא קשוטי כלה, לחפש את הקב"ה בתוך הקטנות. והסברנו בשבת שכל מעבר שאדם עובר הוא לכה דודי לקראת כלה, ואיך החתן מחפש את הכלה, אלא החתן נוהג לשלוח תכשיטים לכלה ואז מתעורר תשוקה מהכלה לחתן, אותו דבר בעבודת השם החתן זה הקב"ה והוא שולח לנו תכשיטים שזה החיות שיש לנו אלוקי נשמה שנתתי בי טהורה היא,

קר מאוד בחוץ, והלכתי לעשות קידוש לבנה, פתאום יצא **הביאלה רבי** מביתו לראות, שאלנו אותו רבי הרי קר בחוץ ולמה אתה יוצא. ענה הביאלה רבי אני רוצה לראות איך יהודים מקבלים פני אבינו שבשמים.

גמרא בענין מיעוט הירח

להבנת הדברים נקדים לצטט הגמרא, רבי שמעון בן פזי רמי, כתיב ויעש אלוקים את שני המאורות הגדולים, וכתוב את המאור הגדול ואת המאור הקטן. אמרה ירח לפני הקב"ה, רבש"ע, אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. אמר לה, לכי ומעטי את עצמך. אמרה לפניו, רבש"ע, הואיל ואמרת לפניך דבר הגון אמעיט את עצמי. אמר לה, חזיה דלא קא מיתבא דעתה, אמר הקב"ה, הביאו כפרה עלי שמיעטתי את הירח. והיינו דאמר ר"ש בן לקיש, מה נשתנה שעיר של ראש חודש שנאמר בו לד', אמר הקב"ה, שעיר זה היא כפרה על שמיעטתי את הירח.

תהליך של האדם הוא קטנות וגדלות

כי כבר נודע, כי סוד מיעוט הירח הוא, כי נפלו כל המדריגות בסוד קטנות. יש קטנות ויש גדלות. היום בני ישראל במצב של קטנות כשמשיח יגיע יהיה מצב של גדלות. יש קטנות וגדלות

ועד סופו, ואחרי גנזו לצדיקים. וכן לפני חטא אדם הראשון היה כותנת אור עם אל"ף, ואחרי זה נהיה כותנת עור עם עי"ן. ועבודת האדם הוא לחכות שיהיה ומלאה הארץ דעה את ד', ואז יהיה ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה קווינו לו ויושיענו, עכשיו אנחנו נלחמים בתוך החושך לראות את הקב"ה באמונה שלימה, לעתיד לבוא יהיה מצב של הנה אלוקינו זה ויראו אותו בגלוי ממש.

ולמה כתוב ואמר ולא בלשון רבים ואמרו, אלא כמו שאמר **הרה"ק רבי מענדעלע מוויטעבסק זי"ע** שאצלו כבר הגיע משיח. כל אחד יש לו עבודה פרטית להגיע להקב"ה, אבל באופן כללי צריכים לחכות לביאת משיח, וכל עוד שיש יהודי אחד בעולם שעדיין לא מכיר את הקב"ה הוא מעכב את זה, וזהו ואמר ביום ההוא כל אחד צריך להגיע לבד לגאולה שלו הפרטית ואז יהיה הגאולה הכללית. א"כ כל מעבר שאדם עובר זה הזדמנות להחזיר את הקשטוי כלה שיש לו מהקב"ה להקב"ה.

הירח הגיע למיעוט מרוב תלוזות שהיה לו

ולכאורה מאיפה הירח הגיע למצב של קטנות, רק מתלוזות, נרגן מפריד אלוף, אדם שלא חי עם הקב"ה זה עצמו גורם לו קטנות, מספיק הקטנות שאדם נמצא בו, וברגע שהוא מתחיל

ועל ידי שאנחנו חיים אחד עם הקב"ה ומחזירים לו כל דבר בזה אנו מתייחדים עם הקב"ה כחתן וכלה. ובזה שאנו חיים חיובי בכל דבר בזה אנו מלבישים את קשוטי כלה ובזה אנו גורמים יחוד עם הקב"ה. לעומת זאת אדם שחי שלילי בזה הוא דוחה את קשוטי כלה שהקב"ה שלח לך.

הגויים שהולכים אחרי השמש לא סובלים קטנות

כל ההנהגה הישראלית הוא איך אדם מתנהג במוחין דקטנות, איך הוא מתנהג בזמן של חושך, ואיך הוא מתנהג כשזה לא הולך בדיוק כמו שהוא היה רוצה שזה יהיה, יהודי הולך אחרי הירח שזה אומר שיש כאן תהליך קטנות וגדלות וזה כל ההנהגה הישראלית, וצריכים למצוא בתוך הקטנות את הקשוטי כלה. לעומת זאת הגויים הולכים עם השמש שזה כבר אותו דבר אלפי שנה, מאיר אותו דבר בתחילת החודש ובסוף החודש אין אצלו שום שינויים ואין מציאות של קטנות וגדלות, גוי לא יכול לסבול קטנות בשום אופן, יהודי יש לו כוח התורה שזה נותן לו כוח לעמוד בכל דבר.

עוד כמה דברים שעובדים בקטנות וגדלות

וכן הוא בעוד דברים, התורה בהתחלה היה מצב שראו בו מסוף העולם

ברגע שיש לך תלונות אין מציאות לקדם אותך

וכמו אדם שעובד במקום ככל שהוא מתחבר יותר למנהל אז יש לו אפשרויות יותר, אותו דבר עם הקב"ה, ככל שאדם מתחבר יותר אז האפשרויות שלו גדלים יותר. מבשרי אחזה אלוקי, אדם צריך לדעת אדמך אכנך ולא ידעתך הנך אחד בכל הדמיונות, ברגע שיש לך תלונות אז אין מציאות לקדם אותך, כי אם עכשיו יש לך תלונות אז כמה תלונות יהיה לך אז ולכן אין מציאות לקדם אותך, אם כרגע שאין לך כלום עדיין יש לך תלונות ואז כשיהיה לך משהו ברור שיהיה לך תלונות וכל העולם יהיה חייב לך, אותו דבר בעבודת השם ית' ברגע שנכנסים לעבודה ורואים יותר את הגדלות של הקב"ה אז רואים עוד יותר שלא מגיע לך כלום ואז נכנסים לחיובי עוד יותר, ואז ברגע שאתה חי חיובי הקב"ה מגדיל לך את זה עוד יותר, כי ברגע אחד שאתה חושב שמגיע לך משהו מיד פספסת את המטרה.

סיפור עם האלשי"ך הק'

ידוע הסיפור **שאלשי"ך הק'** היה אומר דרשה כל שבת אחרי צהריים. **והאר"י הק'** היה ג"כ מגיע לשמוע את הדרשה. שבת אחת באמצע הדרשה יצא האר"י הק' החוצה. אחרי זה שאלו אותו לפשר הדבר. וענה כל פעם שהאלשי"ך

התלונן הוא גורם לעצמו עוד יותר להתרחק מהקב"ה. וברגע שאדם לא חי עם תלונות אלא חי שזה חלק מתהליך של האדם, עצם ההסתכלות שיש לו על כל דבר זה עצמו מוציא אותו מקטנות לגדלות, ואז באמת מתחיל תהליך עד שמגיע ליעד, אין מציאות של זינוק כל דבר לוקח זמן, וצריכים לעבוד עוד פעם ועוד פעם, ואפילו שהגיע כבר לגדלות יש עוד פעם קטנות וגדלות, החיות רצוא ושוב מטי ולא מטי, וזה עבודה אין סופית כמה שהקב"ה יחליט בשבילך, אבל אנחנו צריכים לדעת שזה עבודה קשה. ואז אדם מתקדם בשכל, ובשפע, ובגאולה הפרטית והכללית.

יש התפשטות בגשמיות וברוחניות

ילד קטן שלא גודל כמו שצריך, אז חסר לו התפשטות הגשמיות שכלל אחד צריך לעשות בימי הינקות, וכמו שיש התפשטות באיברים כמו"כ צריכים לראות שהיה כן גם במוחין התפשטות עד שיהיה גדול בשכל. אבל אינו הכוונה בזמן קטנות אין גדלות, אלא הגדלות מכוסה בקטנות, וברגע שאדם רואה חיובי וחי חיובי בזה הוא מוציא את הגדלות מהקטנות, והכל תלוי בהסתכלות שלך ובסביבה שלך, מה דסני לך לחברך לא תעביד, מסביר **העבודת ישראל** ככל שמתחברים לגדלות ולהקב"ה זה מגדיל אותנו ג"כ.

אתר דפנוי מיניה, ולית מחשבה תפיסה ביה כלל, ולית ליה מגרמיה כלום, וברגע שאדם חי ככה אז אפשר לסמוך עליו ויש אימון בכך וכל ביתי נאמן הוא, משה רבינו היה בחינת נאמן, לכל מקום שהלך וכל מה שהשיג לא לקח לעצמו שום דבר, והיה לו לפלא שהקב"ה בכלל נותן לו את זה, והיה נותן הודאה על כל נשימה ונשימה. ואת הכוח הזה יהודי מקבל מהירח, וברגע שהיה לו תלונות הוא זה שנכנס לקטנות.

כל קטנות הוא הזדמנות להגיע לגדלות

ולכן צריך כל אחד לדעת שכל העניין של קטנות מגיע ממיעוט הירח, **ומזה**, ממיעוט הירח, **בא גם כן** ג' דברים ששייכים לענין קטנות, שמזה נמשך **קטנות הדעת** בעולם. איתא **בצוואת הריב"ש**: **להבין קצת מהו קטנות ומהו גדלות, דרך משל, כשאדם יושב ללמוד תורה שלא בהבנה הוא קטנות**, או שהוא לא מבין מה שהרבי מדבר, או שלא מבין מה שכתוב כאן, בכל אופן זה נקרא קטנות, וזה לא אומר שאין שם גדלות אלא כרגע הוא בקטנות **שאינ שכלו שלם**, ולכן לא צריכים להישבר שם כי זה הזדמנות להגיע להקב"ה, על ידי הקטנות אדם מגיע להעריך שהגדלות הוא לא שלו אלא של הקב"ה, וברגע שאדם נמצא רק בגדלות הוא לא יבין אף פעם מה זה גדלות ועד כמה זה מהקב"ה ועוד

היה אומר דרשה היה יורד מלמעלה כל הפמליא של מעלה. והיום באמצע הדרשה אמר האלשי"ך הק' חידוש גדול ונהנה ממנו, ואז ברגע שלקח משהו לעצמו עזבו את המקום כל הפמליא של מעלה וברגע שיצאו גם אני יצאתי משם. כלומר צריכים לחיות את הסכנה כל שנייה לא לקחת לעצמו שום דבר.

הסכנה שהקב"ה ייפרד ממך הוא סכנה גדולה

יש סכנה לא ליפול ויש סכנה שהקב"ה לא ייפרד ממני. הסכנה לא ליפול הוא לא כזה יראה גדולה, אבל הסכנה שהקב"ה ייפרד ממך הוא הרבה יותר גדולה, יראת ד' היא לחיים, שזה לא יראת העונש אלא טוב לי כי עיניתי למען אלמד חוקיך, כלומר כל פעם שיש עינוי הוא מפחד לא מהמכה והעונש אלא הוא מפחד לא לפספס את ההזדמנות ואת הרווח שיכול להיות כן למען אלמד חוקיך, א"כ ברגע שאדם משנן לעצמו טוב לי כי עיניתי מגיע למען אלמד חוקיך, כל פעם יש לו פרשת דרכים האם הוא יתלונן עכשיו או יקבל את המצב כמו שהוא, העיקר הוא למען לנסותך לדעת את ד'.

אדם שחי עם הקב"ה אפשר לסמוך עליו

כל פעם שיש מוחין דקטנות רוצים לראות האם אתה הולך לחיות שלית

מול הרוח כלל. כלומר כל פעם שיש קטנות זה הזדמנות להגיע לגדלות, וגם אפשר לצאת לשדה שזה עצמו מביא אותך לגדלות, ושם בשדה הוא מקום עם הכי הרבה חיובי והכי פחות שלילי, ואפשר לומר שאין שם יד אדם כלל, כלומר הסביבה גורמת לאדם שיוכל להתחבר לעצמו.

אדם שחי עם הקב"ה יכול לקבל הרחבה

כי העצמיות של האדם הוא חלק אלוקי ממעל ולא גדלות ח"ו, וזה שאדם נמצא בקטנות הוא כי הקליפה מחשיכה על החלק אלוקי ממעל, הכותנות עור מחשיך על הכותנות אור עם אל"ף, וכל השלושה מצבים שיש לנו מגיע ממיעוט הירח, שזה גרם לכל העולם לחשוב או לנו מצורינו, או שאתה חי עם הקב"ה אז אני יכול לתת לך הרחבה, או שאתה לא חי עם הקב"ה אז עדיף שתישאר בקטנות ולא תהיה נרגן מפריד אלוף, ושלא יהיה ח"ו בחינה של מקצץ בנטיעות.

איך קיצורי דרך בדרך

וזה משפיע גם שיש קטנות הדעת, וגם הגלויות שנמשך כ"כ הרבה זמן, והמיתה. האור החיים הק' אומר כי תשא את ראש לפקודיהם, החיסרון של האדם הוא שאין לו דעת שזה גורם בעיה עד למעלה שזה כי תשא את

תהיה בסוף מקצץ בנטיעות, א"כ חלק מכל התהליך הוא הקטנות כדי להגיע לגדלות.

אדם שלוקח משהו לעצמו מערער על הבעל הבית שלו

היה כאן תלמוד תורה שהיה להם מנהג כל שנה לפטר רבי אחד לפחות. ואז כולם רעדו במשך השנה אולי זה אני. כלומר צריכים לחיות עם הסכנה כל הזמן, כי ברגע שאדם לוקח כאן משהו לעצמו הוא מערער על הבעל הבית שלו ולכן צריכים לפטר אותו מיד. הקב"ה ברא את העולם כל פעל ד' למענהו, א"כ הקטנות הוא לא עונש אלא בא לקרב אותי להקב"ה, וזהו שבע ייפול צדיק וקם.

ברגע שהולכים עם חברים זה עוזר להיות בשמחה

אבל כשהוא לומד בהבנה ובהתלהבות אז הוא במדריגת גדלות, שמקושר במדריגות עליונות, וכן בתפילה ובכל מצוה שעושה האדם יש קטנות וגדלות. וזהו העניין להיות ביחד עם חברים, אדם שיושב לבד בדרך כלל יש לו מצב רוח שזו כל הזמן, וכשהוא עם חברים נכון שזה לפעמים מרגיז מאוד אבל אחד עוזר לשני להיות שמח ומאושר, נר אחד נגד הרוח הוא כלום ועוד יתכבה מיד, לעומת זאת הרבה נרות ביחד דולק הרבה יותר חזק ולא יתכבה

אחרי זמן מה הגיע כל אחד עם העציץ שלו להיכל המלך לראות את מי המלך ייקח לבתו. והמלך עמד צוות שופטים שידונו בנושא, וככה התחילו לעבור מול השופטים והם התפלאו ממה שהביאו, אבל עבר כמה ימים והמלך עדיין לא מרוצה מאף אחד על אף שהיה שם דברים יפים מאוד. והמשרתים לא הבינו מה קורה הרי יש כאן כאלו עציצים יפים ואיך יתכן ששום דבר לא מתאים למלך כלל.

לקחו לחתן אחד שלא גדל לו שום דבר

אחרי כמה ימים שכמעט כולם עברו אמר המלך שזה לא מתאים וזה לא טוב ולא כ"כ יפה כמו שהוא היה רוצה, ואולי יש עוד מישהו במדינה שעוד רוצה להביא ולנסות את מזלו הטוב. בסוף יצאו החוצה וראו אחד יושב על הספסל, ושאלו אותו למה לא נכנסת לבדוק את מזלך הטוב, אמר אותו אחד אני מתבייש כי אצלי לא גדל שום דבר ואני לא יודע מה לעשות, נכנסו למלך וסיפרו לו על אותו אחד שלא גדל לו שום דבר, מיד המלך מאיר פניו ואמר את הבחור הזה אני רוצה לחתן בתי.

המלך רצה נאמנות

ואז כולם שאלו את המלך איך אותו אתה רוצה לחתן הרי לא

ראש לבני ישראל, וצריכים לדעת שזה חלק מהמערכת דע את אלוקי אביך ועבדוהו, לדעת שכל מה שקורה שם קורה כאן ומה שקורה כאן קורה שם, אבל את התהליך חייבים לעבור ואין שום קיצורי דרך, וכמו גרעינים קודם מכניסים משהו קטן ואחרי זה גודל משהו גודל. ואנחנו לא בוחרים כלל איזה כיוון להתחיל.

משל עם המלך שהיה לו בת יחידה

אמרנו בשבת משל, שהיה מלך שהיה לו בת יחידה, והוא רצה לארס אותה אבל לא מצא מישהו שמתאים לה. ואז הכריז בכל המדינה מי שרוצה את בת המלך שיבוא להתייצב ביום זה וזה ואז הוא יבחר ממה שיש שם. אבל באותו יום הגיע למקום המיועד מיליון בחורים והמלך לא ידע כלל מה לעשות ואיך בוחרים כאן חתן לבתו. ואז החליט המלך לתת לכל אחד חופן של גרעינים שיכניס אותו בבית עם עפר באדמה, ואחרי כמה ימים יצא משם פרחים יפים, והחליט מי שיבוא את העציץ הכי יפה מכל המדינה הוא יהיה החתן שלו.

לא מצאו חתן למלך

ואחרי כמה ימים כל המדינה התחיל להריח מפרחים יפים, ולכל אחד היה לו פרחים יותר יפים מהשני,

הקב"ה רוצה נאמנות מאתנו

אותו דבר כאן הקב"ה נותן לכל אחד את המקום שלו אפילו שזה כואב לו מאוד ולא מתאים לו, אבל הקב"ה צריך מאתנו נאמנות אליו, והקב"ה לא רוצה אחד שזורק ועושה משהו אחר כי השני ג"כ עושה ככה וכל אחד עושה אחרי השני, העיקר הוא להיות נאמן למלך ומה שהוא נותן לך עם זה לבד לעבוד ולא עם משהו אחר כלל, וזה נקרא שדווקא מהקטנות מגיעים לגדלות.

גדל לו שום דבר בעציץ שלו, אמר המלך לפני שחילקתי את הגרעינים בשלתי אותם, ומי שידוע זרעים אחרי שמבשלים אותם לא יכולים לגדול כלל, ולכן כל אלו שגדל להם פרחים זרקו מה שנתתי להם והביאו לי משלהם חדש ואותם אני לא צריך, אני רוצה דווקא אותו אחד שנתן לי הכנעה ולא זרק אותם והגיע לכאן מלא בושה וכלימה מזה שלא גדל לו שום דבר בעציץ שלו. והעיקר לחיות עם האמת אם המלך לא רוצה שיגדל אז לא יגדל כלום.

